

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**
ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa

Warszawa, 15 sierpnia 2023 roku

**Pan Dariusz Piątek
Burmistrz Miasta i Gminy Skaryszew**

Szanowny Panie Burmistrzu, Szanowni Państwo,
serdecznie dziękuję za zaproszenie na obchody 79 rocznicy pacyfikacji wsi Podsuliszka.

„W radomskim powiecie jest wieś Podsuliszka, w wojnę na nią spadła straszna bieda, klęska” – te słowa ballady o pacyfikacji swojej wsi napisali kilka lat temu sami mieszkańcy wsi. Tragiczne wydarzenia, które rozegrały się 14 i 15 sierpnia 1944 roku w tej małej miejscowości pozostały w pamięci mieszkańców tych okolic na zawsze. Jak w wielu innych wioskach i małych miejscowościach, położonych w Lasach Iłżeckich, w sierpniu 1944 roku wyraźnie odczuwało się napięcie związane z walkami w Powstaniu Warszawskim oraz armatnie pomruki frontu nad Wisłą. Nie było chyba wioski, czy miasta w których nie byłoby partyzantów. Właśnie w odwecie za okazywaną im pomoc Niemcy aresztowali 14 sierpnia 27 osób z Podsuliszki. Uwięzili ich w dworze w Modrzejowicach, a następnego dnia poprowadzili na śmierć. Wśród nich był Józef Latała, który tuż przed rozstrzelaniem krzyknął: „hura chłopcy - hura bo giniemy” i rzucił się na niemiecki karabin maszynowy. W zamieszaniu, które powstało, połowa aresztowanych mężczyzn uciekła do lasu. Niemcy z zemsty podpalili wieś i 12 zabudowań uległo spaleniu, ale pozostałe cudem ocalały, wszakże był to ważny dla Polaków dzień - Matki Boskiej Zielnej, dzień „cudu nad Wisłą”. W następnych dniach hitlerowcy zamordowali jeszcze 6 osób.

Dziś na miejscu mordu stoi wśród drzew piękny i zadbane pomnik ku czci pomordowanych, a obok niego brzozy krzyż. Na pomniku wyryte są wszystkie nazwiska zamordowanych: 2 kobiet i 19 mężczyzn. Na Mazowszu są tysiące takich znaków upamiętniających walki i męczeństwo narodu polskiego, ale Podsuliszka należy do miejsc pamięci narodowej najbardziej chwytających za serce. Sami mieszkańcy wsi Podsuliszka oraz miasta i gminy Skaryszew, rodziny i sąsiedzi dają bowiem przykład jak zadbać o pamięć o naszych bohaterach, by nie zginęli drugi raz - zapomniani. A wynika to z tej wielkiej siły jaką oni przekazali nam - siły miłości do Ojczyzny, dla której zginęli.

„Dokąd sił nam starczy, dokąd życia stanie, pamięć o Was bracia w sercu pozostanie”. Dziękuję Państwu za dopisanie w tym roku kolejnej zwrotki tej ballady o pacyfikacji wsi Podsuliszka. Niech pamięć o pomordowanych trwa wiecznie.

Z wyrazami szacunku